

Lệ Thu ơì, chào bạn

Khánh Ly

Đà Lạt 1963

Tôi đã ở đây gần một năm. Đà Lạt thời gian này còn hoang sơ, sạch sẽ và êm ả. Mừng vì có việc làm. Được hát và có tiệp. Lại nữa gia đình bên nội của con tôi cũng có cơ ngơi ở đây. Tôi có chỗ nương thân. Tôi quên mau những ngày tháng Sài Gòn đèn xanh, đèn đỏ. Tôi quên ngôi nhà có bà nội với tiệp đọc kinh râm rì mỗi đêm. Quên cái buồng trống trên hè dưới trên dòng kinh nước đen như mực bên chợ Đa Kao. Căn buồng có chiếc giường mà nằm xuống là tôi có thể thấy bóng của người nào đó vừa ngủ. Sài Gòn chỉ là thoáng nhớ mơ hồ trong tôi. Không vui, không buồn, không chờ mong. Tôi chẳng có gì, chẳng có ai để nhớ.

Rất tình cờ tôi gặp lại Anh. Anh là người tôi đã gặp ở phòng trà Anh Vũ đường Bùi Viện bây giờ. Anh có vẻ ngạc nhiên, thích thú khi thấy ở đâu ra một con bé quê ệch mà lại biết và hát *Chiều vàng* (Nguyễn Văn Khánh), *Con thuyền không bến* (Đặng Thệ Phong)... Anh bảo tôi đừng bao giờ quên nụ cười. “Vì nó sẽ mở ra cho em nhiều cánh cửa”, anh nói. Tôi thích Anh. Nhưng Anh thì không.

Chúng tôi đi bên nhau trên con đường đất nhè. Anh ôm vai tôi như ôm một đứa em trai và nói: “Này Mai. Về Sài Gòn đi em nhé em muốn đeo đuổi nghề này”. “Em không về đâu. Anh biết đó. Về Sài Gòn em sống làm sao. Nhà không. Tiệp không. Việc làm không. Sài Gòn không có chỗ nào cho em”. “Vậy em có gì ở đây? Về Sài Gòn em sẽ có nhiều cơ hội khác hơn”.

Anh nói thêm: “Hiện nay có một ca sĩ mới nổi, hát bài *Tiệp em* (Phạm Duy – Cung Trệ Trung) hay lắm. Em có nghe Lệ Thu hát bao giờ chưa?”. “Em không biết. Em ở trên này làm sao mà nghe”.

Tôi chia tay Anh và mau chóng quên những gì Anh vừa nói về Lệ Thu. Tên của cô ca sĩ đó không gợi cho tôi một chút nhớ gì. Mấy năm sau tôi mới biết Lệ Thu chính là cô bé đã khóc sau khi hát một nhạc phẩm của Lam Phương, lúc chúng tôi cùng trong ban Hoa Xuân.

Tôi chúc Lệ Thu không nhớ đến con bé đen đũi đã chững chạc hơn hẳn rồi tự giới thiệu: “Đằng này là Lệ Thu, còn tớ là Lệ Mai”. Bây giờ, cô này đã là một tên tuổi được chú ý, được đánh giá cao. Chưa thề nào bằng Lệ Thanh, Thanh Thúy, nhưng Lệ Thu chen chân được ở đất Sài Gòn này cũng được coi là hay lắm rồi. Trong khi tôi vẫn chỉ là một bé con ngây ngô, nhút nhát chỉ muốn mãi mãi bám lấy Đà Lạt và coi như thế là nhất.

Khánh Ly (phải) bên Lệ Thu trong bức ảnh cuối cùng bên nhau vào tháng 11/2020. Khánh Ly sinh năm 1945, Lệ Thu sinh năm 1943. Ảnh: *Jimmy Nhật Hà*.

Lệ Thu và tôi có một tình bạn không thân không sơ, lúc gần lúc xa trong suốt nửa thế kỷ. Tình bạn chúng tôi không hoàn toàn êm ấm, có thể có những điều không ưng ý nhau. Nhưng chúng tôi đã cùng trải qua vui buồn nửa thế kỷ. 50 năm. Ôi, một đời người thế hiếm được mấy lần 50 năm.

Khi tôi vào làng nghề trong giới sinh viên học sinh quân đội, Lệ Thu đã là “bà hoàng” của vũ trường, là tiếng hát sang cả của một tầng lớp quý tộc khoa bảng, những người nhiều tiền. Họ yêu tiếng hát Lệ Thu bởi chất giọng lành lạnh, kiêu kỳ. Tiếng hát của đỉnh cao vực sâu. Tiếng hát sắc lạnh như một vết chém. Dứt khoát. Không nương tay. Vết chém ngọt ngào.

Nhiều lần hát chung, đứng bên cánh gà nhìn ra, tôi buồn chán nhìn sang nghe Lệ Thu hát, nghe những tràng pháo tay như sấm rền dành cho chị. Chưa đến lượt mình, tôi đã muốn tắt giọng. Đành là hẹn ai ngày giữ, nhưng đứng trước Lệ Thu, tôi không còn một miếng tự tin nào.

50 năm tình bạn, có lần tôi cũng nói xấu nàng. Tôi đã kể cho mọi người nghe chuyện chị ta làm biếng nấu cơm, rồi còn kể là vì là con một nên không biết nấu ăn, nào là do đi thiêu thán nên được gia đình làm cho hết.

Khoảng 20 năm trước, trong một lúc cao hứng tôi hứa sẽ kho cá cho nàng. Lời hứa thì phải ráng giữ. Nhưng rồi vì bận công con, tôi quên. Thu không nhắc suốt 20 năm. Cách đây chừng ba tháng, tôi kho một nồi cá xong rồi chia cho bà con. Nhờ Jimmy đưa hộp cá kho cho Thu. Nàng kinh ngạc vì chính nàng cũng không nhớ lời tôi hứa.

Tháng 11/2020, một chương trình Mỹ mời cả hai quay chung. Lệ Thu và tôi đều quý cậu dẫn chương trình, lại được dịp hội ngộ, chúng tôi đồng ý ngay. Quay xong, vừa coi, Quang Thành hét toáng: “Hai cô trang điểm xấu quá, không được, phải quay lại”.

Dù có tuội phải giữ hình ảnh đẹp nhất trước công chúng chứ. Tôi thì d, quay lại thì quay, nhưng mọi người ngại nhất là “giọng ca vàng mười” Lệ Thu. Nàng vốn làm việc đâu ra đó, b đi làm lại biết nàng có đồng ý, có thời gian không. Ỗy vậy mà nàng đồng ý ngay mới lạ. Ngày quay, Jimmy đến đón tôi, rồi hai cô cháu tới đón chị Lệ Thu tại nhà riêng của chị đường Bolsa. Cả ba thng tiến phòng thau. Đúng lúc chuẩn bị ghi hình, Lệ Thu hét tướng: Áo dài đâu rồi? Áo ở đâu ai biết. Thì ra, nàng quên ở nhà. Cả đám nhìn nhau cười. Thằng bé Jimmy phóng như bay về nhà Lệ Thu lấy áo.

Ai biết được đó lần cuối chúng tôi gặp nhau. Ai biết được ký ức cuối cùng chúng tôi giữ về nhau chỉ là câu chuyện nh như thế.

Lệ Thu đã b đi. Lần trước quên áo. Lần này quên lời hứa với tôi, với Quang Thành. Lời hứa một tour xuyên Việt cho chương trình Vòng tay Nhân ái vào mùa hè tới ở Việt Nam. Nhiều người cho rằng hai cô ca sĩ này có ưa nhau bao giờ. Mọi người không biết rằng: Đôi th của nhau lại chính là tri kỷ của nhau đấy chứ.

Thu ơi. Tôi nhớ Thu lắm. Mọi người nhớ Thu. Thương tiếc Thu. Cả một đời, Thu hát cho người. Giờ Thu mang theo tiếng hát ỹ đi, mang theo nụ cười ỹ. Thu đi nhé. Chào bạn.